

Na osnovu dopisa Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost broj 0506-1535/1 od 20.02.2018. godine, nevladino udruženje Mreža za afirmaciju radio-amaterskog pokreta donosi

PRIJEDLOG PRAVILNIKA O RADIO-AMATERSKIM KOMUNIKACIJAMA

UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način korišćenja radio-frekvencija koje su planom najmanje radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radio-komunikacionoj službi, klase radio-amatera, ispitni program i polaganje radio-amaterskog ispita, tehnički uslovi za upotrebu radio-amaterskih stanica.

Član 2

Pojedini izrazi, u smislu ovog pravilnika, imaju sljedeća značenja:

1. **Radio-amaterska stanica:** radio stanica koja radi u radio-frekvencijskim opsezima namijenjenim amaterskoj službi i amaterskoj satelitskoj službi.
2. **Radio-amater:** fizičko lice koje se bavi radio-tehnikom i radio-operaterstvom iz ličnih razloga bez novčane naknade, a koje ima položen radio-amaterski ispit (u daljem tekstu: Ispit)
3. **Radio-amaterski klub:** (u daljem tekstu: Klub): udruženje radio-amatera koje u svom članstvu ima najmanje tri lica sa položenim radio-amaterskim ispitom, registrovano prema propisima Crne Gore.
4. **Udruženje radio-amaterskih klubova:** (u daljem tekstu: Udruženje): udruženje više Klubova, registrovano prema propisima Crne Gore, koje zastupa i štiti zajedničke interese svojih članica.

Član 3

Radio-amater može postavljati i koristiti ličnu radio-amatersku stanicu u skladu sa Odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija koje su namijenjene amaterskoj službi (u daljem tekstu: Odobrenje), a koje mu je izdala Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija).

RADIO-AMATERSKI ISPIT

Član 4

- 1) Ispit se polaže u cilju sticanja odgovarajuće radio-amaterske klase, i to: klase A, klase N ili klase E pred ispitnom komisijom koju čine predsjednik i dva člana od kojih jednog člana predlaže Agencija, a dva člana može predložiti Klub ili Udruženje koje organizuje Ispit.
- 2) Predsjednika i članove ispitne komisije rješenjem imenuje Agencija.

Član 5

- 1) Ispit se obavlja u skladu sa Uputstvom o organizovanju i polaganju ispita za radio-amateru (u daljem tekstu: Uputstvo), koje propisuje Agencija, a organizuje i sprovodi Klub ili Udruženje uz prethodnu saglasnost Agencije.
- 2) Saglasnost za organizovanje i sprovođenje Ispita Agencija izdaje Klubu ili Udruženju na period od najviše godinu dana sa mogućnošću produženja na isti period.
- 3) Ispit se održava u prostorijama koje predloži Klub ili Udruženje i koje zadovoljavaju tehničke uslove propisane Uputstvom.
- 4) Uputstvom se propisuje i metodologija polaganja, način sprovođenja te ocjenjivanje Ispita.

- 5) Klub ili Udruženje koje organizuje Ispit je u obavezi da kandidatu obezbjedi odgovarajuću literaturu za polaganje Ispita, te da istu objavi na svojoj internet prezentaciji.
- 6) Sve administrativne i tehničke poslove u vezi sa pripremom i održavanjem Ispita obavlja Klub ili Udruženje koje organizuje Ispit.

Član 6

- 1) Zahtjev za održavanje Ispita (mjesto i vrijeme održavanja, kao i predviđeni broj kandidata koji polažu Ispit) Klub ili Udruženje koje organizuje Ispit mora dostaviti Agenciji najkasnije 15 dana prije dana održavanja Ispita.
- 2) Izvještaj i zapisnik o održanom Ispitu Klub ili Udruženje mora dostaviti Agenciji najkasnije u roku od 7 dana nakon dana održavanja Ispita.

Član 7

- 1) Kandidat koji želi polagati Ispit mora popuniti Zahtjev za polaganje Ispita. Zahtjev se podnosi neposredno prije polaganja Ispita i sadrži ime i prezime, datum i mjesto rođenja, matični broj ili broj ličnog dokumenta (pasoša), adresu stanovanja i klasu za koju želi polagati Ispit.
- 2) Kandidat koji je mlađi od 18 godina mora, uz Zahtjev iz stava 1 ovog člana, priložiti i saglasnost roditelja ili staratelja.

Član 8

- 1) Ispitni program, prema kojem se kandidati ispituju, dat je u Dodatku 1 ovog Pravilnika.
- 2) Kandidat koji ne zadovolji na Ispitu, može ponovo polagati Ispit, po proceduri propisanoj ovim Pravilnikom uz ponovo podnešen Zahtjev iz člana 7 stav 1 ovog Pravilnika.
- 3) Kandidatu koji položi Ispit za A klasu, Agencija izdaje Harmonizovani radio-amaterski ispitni sertifikat (HAREC). Obrazac sertifikata dat je u Dodatku 2 ovog Pravilnika
- 4) Kandidatu koji položi Ispit za N ili E klasu, Agencija izdaje Uvjerenje o položenom radio-amaterskom ispitu, na obrascu datom u Dodatku 3 ovog Pravilnika.
- 5) Kandidat koji položi Ispit za A klasu, može podnijeti Agenciji zahtjev za izdavanje CEPT radio-amaterske dozvole na obrascu datom u Dodatku 4a ovog Pravilnika
- 6) Kandidat koji položi Ispit za N klasu, može podnijeti Agenciji zahtjev za izdavanje CEPT početničke radio-amaterske dozvole na obrascu datom u Dodatku 4b ovog Pravilnika
- 7) Kandidat koji položi Ispit za E klasu, može podnijeti Agenciji zahtjev za izdavanje Nacionalnog radio-amaterske dozvole na obrascu datom u Dodatku 4c ovog Pravilnika
- 8) Radio-amaterima, koji su položili Ispit za B ili C klasu prema ranije važećim propisima, priznaje se klasa propisana prethodnim Pravilnikom.

Član 9

Za pokriće troškova ispitnog postupka, kandidat plaća naknadu na žiro-račun Kluba ili Udruženja koje organizuje Ispit, čiji iznos određuje Klub ili Udruženje uz prethodnu saglasnost Agencije.

VRSTE RADIO-AMATERSKIH STANICA

Član 10

U zavisnosti od radio-amaterske klase koju posjeduju, radio-amateri koriste odgovarajuće radio-amaterske stanice i mogu raditi samo u radio-frekvencijskim opsezima i sa maksimalnim vršnim snagama predajnika u skladu sa važećim Planom raspodjele radio-frekvencija.

U slučajevima rada u takmičenjima i za eksperimentalne svrhe, radio-amaterskoj radio stanici može biti odobrena i upotreba veće maksimalne vršne snage od propisane, ukoliko je radio-amaterska stanica locirana van naseljenog mjesta i ne izaziva nikakve neželjene smetnje.

Član 11

Vrste radio-amaterski stanica su sljedeće:

1. lična radio-amaterska stanica, koju postavlja i upotrebljava radio-amater;
2. klupska radio-amaterska stanica, koju postavlja Klub ili Udruženje;
3. radio-amaterski repetitor i digipiter;
4. radio-amaterski radiofar, koji se postavlja na određenoj lokaciji radi emitovanja posebnih signala u svrhu istraživanja prostiranja radio-talasa i za druga tehnička istraživanja.
5. radio-amaterska predajna stanica za radio-goniometriju, koja služi isključivo za emisije radi amaterskog radio-goniometrisanja;
6. radio-amaterska stanica za emitovanje televizijskog signala;
7. BBS stanica, koja služi za čuvanje velikog broja tekstualnih poruka, biltena i programa;
8. Gateway, mrežni uređaj koji predstavlja mjesto prosljeđivanja između radio-veze i interneta.

ODOBRENJE ZA KORIŠĆENJE RADIO-FREKVENCIJA NAMIJENJENIH AMATERSKOJ SLUŽBI

Član 12

- 1) Odobrenje izdaje Agencija na zahtjev pojedinca, Kluba ili Udruženja u skladu sa Zakonom i podzakonskim propisima.
- 2) Radio-amater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori na osnovu CEPT radio-amaterske dozvole, izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu od najviše tri mjeseca neprekidno.
- 3) Radio-amateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima Harmonizovani radio-amaterski ispitni sertifikat u okviru CEPT-a (HAREC) izdat u zemlji njegovog prebivališta, ili čija država prihvata preporuke CEPT-a za radio-amatere, može se izdati Odobrenje, koje odgovara njegovoj radio-amaterskoj klasi, i na osnovu kojeg može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radio-amatera.
- 4) Radio-amateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori čija država ne primjenjuje preporuke CEPT-a za radio-amatere, Agencija može izdati Odobrenje, na osnovu kojeg stiče pravo upotrebe radio-amaterske stanice u Crnoj Gori u vremenu ne dužem od godinu dana. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radio-amatera. Radio-amatersku klasu Agencija dodjeljuje na osnovu usklađenosti ispitnog programa po kojem je radio-amater položio Ispit u zemlji njegovog prebivališta.

USLOVI KORIŠĆENJA KLUPSKIH RADIO-AMATERSKIH STANICA

Član 13

- 1) Klupska radio-amaterska stanica može raditi u najvišoj klasi koju posjeduje neki član tog Kluba.
- 2) Radio-amateri, koji imaju položen Ispit za N i E klasu, mogu upotrebljavati klupsku radio-amatersku stanicu samo za održavanje radio komunikacija u skladu sa svojom klasom.

POZIVNI ZNACI

Član 14

- 1) Pozivni znak kojim se identifikuje emitovanje radio-amaterske stanice sastoji se od:
 - prefiksa „4O“
 - cifre (0 do 9)
 - jednog, dva ili tri slova engleskog alfabeta
- 2) Pozivni znaci i identifikacije utvrđuju se na sljedeći način

- 400A	– 400Z	Klub, Udruženje, manifestacije
- 400AA	– 400ZZ	Klub, Udruženje, manifestacije
- 400AAA	– 400ZZZ	Klub, Udruženje, manifestacije
400BAA	– 400BZZ	Radio-farovi iznad 30MHz Automat
400DAA	– 400DZZ	Digitalni repetitori
400GAA	– 400GZZ	Gateway
400HAA	– 400HZZ	Radio farovi do 30MHz Automat
400LAA	– 400LZZ	Lokalni repetitori
400SAA	– 400SZZ	Repetitori SHF
400UAA	– 400UZZ	Repetitori UHF
400VAA	– 400VZZ	Repetitori VHF
400XAA	– 400XZZ	Magistralni digipiteri
400YAA	– 400YZZ	BBS
- 401A	– 409Z	Radio-amater klase A, Klub, Udruženje
- 401AA	– 409ZZ	Radio-amater klase A i N, Klub, Udruženje
- 401AAA	– 409ZZZ	Radio-amater klase A, N i E, Klub, Udruženje
- 3) Agencija će podnosiocu Zahtjeva, u postupku izdavanja Odobrenja, dodijeliti pozivni znak za rad sa radio-amaterskom stanicom u skladu sa tačkom 2 ovog člana. Agencija u postupku odlučivanja o dodijeli pozivnog znaka može tražiti mišljenje Kluba ili Udruženja o opravdanosti dodijele predloženog znaka.
- 4) Izuzetno, za privremenu upotrebu, dio pozivnog znaka može imati više brojeva, odnosno slova. Ove, i druge specijalne znake, Agencija će izdati na osnovu posebnog Zahtjeva ukoliko je on zadovoljavajuće obrazložen i ima uporište u radio-amaterskoj praksi.
- 5) Agencija vodi elektronsku evidenciju korištenih pozivnih znakova i istu mora učiniti dostupnom objavljivanjem na svojoj zvaničnoj internet stranici.
- 6) Ako radio-amater upotrebljava radio-amatersku stanicu na adresi koja nije navedena u Odobrenju, mora svom pozivnom znaku dodati sljedeće pozivne znake:
 - kada radi s pokretnom radio-amaterskom stanicom u motornom vozilu ili na plovilu – znak "/M " za telegrafiju, odnosno riječ "mobile" za telefoniju;
 - kada radi s radio-amaterskom stanicom na plovilu – znak "/MM" za telegrafiju, odnosno riječ "maritime mobile" za telefoniju;
 - kada radi s radio-amaterskom stanicom na avionu – znak "/AM" za telegrafiju, odnosno riječi "air mobile" za telefoniju;
 - kada radi s prenosnom radio-amaterskom stanicom – znak "/P" za telegrafiju, odnosno riječ "portable" za telefoniju.
- 7) Pozivni znak se mora emitovati na početku i na kraju svake radio komunikacije. U slučaju radio komunikacije dužeg trajanja, pozivni znak će se emitovati na običnom jeziku (upotrebom Crnogorskih međunarodnih operativnih pravila i postupaka) ili Morzeovim kodom u vremenskim razmacima od najmanje 10 minuta. Tokom prenosa teleteksta ili slike, pozivni znak može se emitovati upotrebom posebne vrste emisije, u skladu sa međunarodnom praksom.

- 8) Radio-amateri bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji na području Crne Gore upotrebljavaju radio-amatersku stanicu u skladu s odredbama CEPT-a (HAREC), na početku svog pozivnog znaka dodaju "4O/" za telegrafiju, odnosno riječi "4O stroke" za telefoniju.

SADRŽAJ EMITOVANJA

Član 16

Radio-komunikacioni prenos između radio-amaterskih stanica mora se odvijati običnim jezikom. Međunarodni amaterski kod i operativne skraćenice, koje su u međunarodnoj upotrebi, smatraju se običnim jezikom.

Član 17

- 1) U radio-amaterskim komunikacijama nije dozvoljeno:
 - razmjenjivati poruke koje se ne odnose na radio-amatere, uz izuzetak poziva u slučaju nesreće ili opasnosti;
 - razmjenjivati poruke čiji sadržaj ugrožava odbranu i nacionalnu bezbjednost, ili sigurnost ljudskih života;
 - služiti se nepristojnim jezikom;
 - komunicirati s radio stanicama koje nemaju ispravan pozivni znak ili koje ne emituju pozivni znak u propisanim intervalima;
 - upotrebljavati međunarodne signale za nesreće "SOS" ili "MAYDAY";
 - prenositi muziku, druge vrste emitovane zabave ili bilo koju vrstu reklamiranja, uz izuzetak prenosa zvuka određene radio-frekvencije, koji je dozvoljen samo u svrhu ispitivanja i mjerenja u trajanju od najviše dvije minute;
 - emitovati signale nejasnog značenja ili pogrešne pozivne znake;
 - prenositi riječi treće strane koje nijesu javno izgovorene.
- 2) Sadržaj televizijskih i faksimilnih prenosa mora biti ograničen na amaterske radio stanice kojima je dopušteno takvo emitovanje. Ovi prenosi ne smiju imati prirodu radio i televizijskih prenosa, ne smiju sadržavati oglase i ne smiju biti namijenjeni javnosti
- 3) Emisije nemedulisanog ili nekodiranog nosioca dozvoljene su samo u kratkom trajanju i isključivo u svrhu ispitivanja ili podešavanja.

PRIJEM

Član 16

- 1) Nenamjerno primljeni signali ne smiju se bilježiti niti emitovati drugima.
- 2) Prilikom prijema poziva u pomoć u slučaju nesreće i opasnosti, radio-amater mora odmah prekinuti vlastito emitovanje i uspostaviti komunikaciju s radio stanicom koja emituje poziv u pomoć.

DNEVNIK RADIO-AMATERSKE STANICE

Član 17

- 1) Tokom rada s radio-amaterskom stanicom, radio-amater mora voditi dnevnik radio-amaterske stanice (u daljem tekstu: dnevnik stanice), sa stranicama označenim po njihovom redosljedu, u koji se bilježe sve emisije čitljivim zapisom. Zapis svake emisije mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) dan, mjesec i godinu;
 - b) početak radiokomunikacionog prenosa ili emisije prema koordiniranom univerzalnom vremenu (UTC);
 - c) upotrijebljeni radio-frekvencijski opseg ili tačnu frekvenciju;
 - d) vrstu emisije;
 - e) pozivni znak radio-amaterske stanice sa kojom je uspostavljena komunikacija;

- 2) Dnevnik stanice može se voditi i uz pomoć računara, uz uslov da je obezbijedena mogućnost štampanja dnevnika stanice u svrhu kontrole.
- 3) Dnevnik stanice mora se čuvati najmanje godinu dana od dana zadnjeg zapisa emisije.

ANTENE I ANTENSKI VODOVI NA RADIO-AMATERSKIM STANICAMA

Član 18

- 1) Antene i antenski vodovi na radio-amaterskoj stanici moraju biti propisno postavljeni i održavani, u skladu sa pravilima elektrotehničke struke, i moraju se graditi i postavljati na način da se osigura najmanje jedan metar udaljenosti između njihovih sastavnih dijelova unutar građevine i bilo kojeg dijela javne telekomunikacione instalacije. Međusobna udaljenost manja od jednog metra dopuštena je kod oklopljenih vodova, ako je zagarantovan rad bez smetnji. Antenski sistemi izvan građevina moraju se postavljati na profesionalni način i u skladu sa tehničkim propisima. Priključni vodovi, koji prolaze preko javnih telekomunikacionih instalacija, mogu se postaviti samo uz saglasnost vlasnika tih instalacija.
- 2) Uzemljenja radio-amaterskih stanica ne smiju se spajati sa javnim telekomunikacionim instalacijama.
- 3) Vlasnik radio-amaterske stanice mora odmah i o vlastitom trošku izmijeniti antene, uzemljenja i priključne vodove ako oni onemogućavaju ili izazivaju opasnost prilikom postavljanja, rastavljanja ili izmjene javnih telekomunikacionih instalacija.
- 4) Potrebne saglasnosti druge strane (vlasnika građevine, pravne osobe nadležne za javne puteve i dr.) za postavljanje antena i priključnih vodova pribavlja sam vlasnik radio-amaterske stanice.

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA RADIO-AMATERSKE STANICE

Član 19

- 1) Radio-amaterska stanica mora se postaviti u skladu s važećim propisima.
- 2) Predajne radio- frekvencije moraju biti stabilne u mjeri u kojoj to omogućava stepen tehničkog razvoja radio-amaterskih stanica. Granice radio- frekvencijskih opsega ne smiju se prekoračiti.
- 3) Sporedne emisije moraju se smanjiti na najmanju moguću mjeru. Srednja snaga svake sporedne komponente kojom predajnik napaja antenski vod mora biti:
 - za radio-amaterske stanice koje rade u radio- frekvencijskim opsezima ispod 30 MHz:
 - najmanje 40 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom do 500 W;
 - manja ili jednaka 50 mW - za predajnike sa srednjom snagom preko 500 W;
 - za radio-amaterske stanice koje rade u radio- frekvencijskim opsezima između 30 MHz i 960MHz:
 - najmanje 40 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom manjom od 0,25 W;
 - manja ili jednaka 25 mW - za predajnike sa srednjom snagom do 25W;
 - najmanje 60 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom većom od 25 W;
 - za radio-amaterske stanice koje rade u radio- frekvencijskim opsezima između 960 MHz i 17,7GHz:
 - manja ili jednaka 100 μW - za predajnike sa srednjom snagom manjom od 10 W;
 - najmanje 50 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom većom od 10 W.
- 4) Prijemna oprema radio-amaterske stanice ne smije stvarati smetnje u radio-frekvencijskim opsezima koji su namijenjeni za emitovanje radija i televizije (radio-difuzija), i to u iznosu većem od 4×10^{-9} W.
- 5) Radio-amater mora posjedovati šemu električne instalacije svog predajnika i nacrt lokalne izrade fiksnog antenskog sistema, koje mora redovno usklađivati u slučaju nastanka promjena i mora ih pokazati ili dostaviti u svrhu nadzora, u skladu sa zakonom.
- 6) Predajna oprema radio-amaterske stanice mora biti izgrađena na način da omogući smanjenje izlazne snage u slučajevima smetnje ili indukcije.

ZAŠTITA RADIO-AMATERSKIH STANICA OD ZLOUPOTREBE

Član 20

Radio-amater je obavezan spriječiti svaku zloupotrebu radio-amaterske stanice i preduzeti posebne mjere opreza u svrhu sprječavanja njene upotrebe od strane neovlašćenih osoba.

PRELAZNE ODREDBE

Član 21

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o radio-amaterskim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 23/14).

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.